

**Questiones spiritualis [con]iuiuij delicias preferentes,
super euangelijs tam de te[m]pore [quam] de sanctis**

Johannes <de Turrecremata>

Lyon, 18. Jan. 1509

D[omi]nica prima post octauas pasche.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-70506](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-70506)

Thomas qui diu dubitauit.

Th dñica
pma p^o octa
uas pasche ē
euangelium.

In illo tem
pore dicit Je
sus discipul
suis. Ego sum pastor bon^o Job.
r. Circa qd^o possunt disputari se
quentes questiones. ¶ Prima.
vtruz bon^o pastor xps posuit ani
mam suam in p^ociū redemptiōis
pro ouibus suis. ¶ Secda vtruz
bonus pastor teneat ponere ani
mam pro ouibus suis. ¶ Tertia
vtrum licitum sit pastori psecu
tionis tpe gregē suū reliquere.

D prima
qstionez sic p
cedit. et videt
q bon^o pastor
xps nō posuit
animā in p^ociū
redēptiōis p
ouibus suis.

¶ Primo sic.
(nā arguit. iij. pte. q. lxxvij. ar. ij.
ad. iij. et. ar. iij. ad. j. ij. et. iij.) Ni
hil corpale est equali rei spūali.
sz vita xpi quā xps p passionē de
dit fuit vita corpalis. ergo non
fuit sufficiens p^ociū ad recōpen
sandum salutem omnium ouiu
z xpi. ¶ Secundo sic. nullus emit
vel redimīt qd suū esse nō desijt.
sed homines nuncq^o desierūt esse
filij dei. sm illud ps. Domini est
terra et plenitudo ei^o. orbis ter

rarū et vniuersi qui habitāt in eo.
ergo non dedit animam pro rez
deptione hominū. ¶ Tertio sic.
Dicit Angu. iij. de trinitate. Dia
bolus a christo iusticia supand^o
fuit. sz hoc erigit iusticia vt ille
q iuasit dolose re alienā debeat
p^oriuari. qz fraus et dolus nemi
ni patrocinari debent. vt etiā iu
ra humana dicūt. cum ergo dia
bolus lup^o rapax oues xpi dolo
se deceperat et sibi subiugauerat
videtur q xps bonus pastor nō
debuīt per viam redemptiōis
oues suas ab ei^o potestate eripe.
¶ Quarto sic. Quicunq^o emit vt
redimīt aliquid precio precium
soluit ei qui possidebat. sed xps
non dedit animam suam que d^o
esse p^ociū redēptiōis nostre dia
bolo q nos captiuos tenebat. er
go christus non dedit animam
suam in precium redemptiōis
ouium suarū. ¶ In opposituz est
euangelium presens. ¶ Respon
deo dicendum sub tribus p^oclu
sionibus. Prima est q christus
fuit verus pastor omnū fidelū
Patet cnoclusio nam pastor est
qui gregem suum gubernat et pa
scit. sic aut^o facit christus. nā ipse
regit suos fideles. et cibo spiri
tuali multiplici et etiam sacra
mentali scz corpore et sanguine
suo fideles suos pascit et refl
cit. sm illud ps. Dominus regit
me et nihil mihi deerit. in loco
pascue ibi me collocauit. et Ysa.
xl. Sicut pastor gregem suū pa
scet. in brachio suo congregabit

Dñica prima post octauas pasche.

agnos. et in sinu suo leuabit fe-
tas ipse portabit. Et. s. Pet. iij.
scribitur. Eratis aliquādo sicut
oues errantes. s; conuersi estis
nunc ad pastorem et episcopum
animarū vestrarum. ¶ Secunda
conclusio Christus fuit bonus pa-
stor. Patet conclusio. qz ipse po-
suit animam suam pro ouibus
suis. et ita impleuit officium bo-
ni pastoris. sicut miles dicit bo-
nus officium militis implet. ¶ Ter-
tia conclusio. Christus pastor bonus
posuit animam suam in redem-
ptionis precium pro ouibus suis.
Ista conclusio patet ex illo Mar-
thi. xx. Filius hominis venit da-
re anima suam in redemptionem
multis. Pro cuius conclusionis de-
claratione est sciendum qd per pec-
catum primi parentis totum huma-
num genus alienatum erat a deo.
vt dicit ad Eph. ij. Non quidē a po-
testate dei. s; a visione faciei eius
ad quam filij et domestici admit-
tuntur. Et ita in potestate diabo-
li usurpantis deueneramus cui
consentiendo homo se subdide-
rat quoniam in ipso erat. Quis de iu-
re non posset. qz suus non erat s;
alterius. et ideo pro passionē suam
christus duo fecit. liberauit enim
nos a potestate hostis ipsius vin-
cendo pro contraria eorum quibus
hominē vicerat. s; humilitatē
et obedientiam et austeritatē pe-
ne que delectationi cibi vetiti op-
ponitur. et ita satisfaciendo pro cul-
pa deo coniungit nos et domesticos
dei et filios fecit. Unde ista libe-

ratio duas rationes habuit em-
ptionis. Inquit enim a potestate
eripuit nos dicit nos redemisse
se. sicut rex regnum occupatus ab
aduersario pro labore certamine
Inquit vero deum nobis placuit
dicit nos redemisse sicut pater sol-
uens sue satisfactionis pro nobis
vt a pena peccato liberaremur
et sic patet conclusio scilicet quod pastor
noster christus animam suam dedit
in precium redemptionis pro om-
nibus suis. Alii vero prelati pastores
boni non ponunt animas suas in
precium. s; vt dicit Albertus in
exemplum fidei argumentum
ita pro nomine christi anima potest
fieri illud Job. xij. quod dicebat
tristis christo. Animam meam pro
nam pre. ¶ Ad rationes in opposi-
tum. Ad primam respondet
sen. di. xx. q. s. ar. ij. q. s. ad. ij. ¶
vita corporalis christi habebat quā-
dam infinitum valorem ex di-
uinitate coniuncta inquitum
erat vita puri hominis s; de
hominis. et ideo poterat esse
ficiens recompensatio vite
ritualis ouium suarū. et precipue
ratione caritatis erime. ex quo
spondeat quod homo dicit esse dei
pliciter. ¶ Uno modo inquam
subiecti potestati eius. et hoc mo-
do homo nunquam desit esse dei. Alio
modo per unionem caritatis ad eum
dicit Ro. viij. Si quis spiritus dei non
hic non est eius. Et hoc modo desit
se dei pro peccato. et ideo inquitum
fuit liberatus a peccato christo pater

1015. Gradat. an. die. bo.

1015. Gradat. an. die. bo.

so satisfaciente p passionem xpi esse redemptus. ¶ Ad tertiaz respondet negado cōsequentiā (iij. p. q. xlvj. art. iij. ad. iij. et. iij. sen. di. xx. q. j. ar. iij. q. ij. ad. ij.) Et rō est qz quis diabolus iniuste nos vsurpauerit. ⁊ sua fraude deceptiois sub sua spūitate teneret. nos tñ iuste in eius potestate deuenimus ex que ab eo victi sum⁹ ⁊ ideo oportuit etiaz vt ipse vinceretur p contraria eoz quib⁹ vincit nos. nō em̄ violenter vicit. s; ad peccatum fraudulenter inducens. ⁊ ideo p respectū ad deum iusticia exagebat qd hō redimere tur. non aut p respectum ad diabolum. ¶ Ad quartā respondet negando cōsequentiā. Et ratio est. qz redemptio reqrebat ad hominis liberationē p respectū ad deum. cui homo ppter pctm ad penā erat obligat⁹ sicut summo iudici. non aut reqrebat redemptio p respectū ad diaboluz et ideo pctm nō erat soluendū diabolo sed deo. ⁊ ideo xps animam suā que erat pctm nostre redemptionis nō dicit obrulisse diabolo s; deo. A diabolo aut pervictoria sue passiois nos eripuit.

D secūda questione sic pceditur. Et videtur qd pastor nō teneatur ponere animā suā p

ouibus suis. Primo sic. Homo tenetur amare plus se qd priuū

ergo videt qd nō tenet dare animā suā p ouib⁹ suis. ⁊ sequentiā patet qz magis amabile est pferendum ei qd minus tenetur qd amare. assumptū etiā patet ex illo Matth. xxiij. Diliges primū tuū sicut teipsum. vbi videtur qd dilectio hominis sit exēplar dilectionis primi. s; exemplar est potius exēplato. ergo non tenet se plus diligere qd primū ¶ Secundo sic. Quanto quis amat salutez alicuius. tanto vitat pctm eius. sed magis debet vitare peccatum suū qd peccatū alteri⁹. ergo pastor magis debet diligere vitam suam qd salutem ouiu suarum ergo ⁊c. ¶ Tertio sic. cū dicit qd pastor teneatur ponere animam suā p ouibus suis. aut intelligitur in temporalib⁹. s; hoc non. qz pastor non tenet pati dispendium vite temporalis. p vita temporalis gregis. Aut in spiritualibus. ⁊ hoc etiam non. qz nullus tenetur pati dispendium in spiritualib⁹ p bono spirituali outum suarū ergo ⁊c. ¶ In oppositum est euangelium p̄sens. ¶ Respondeo dicendum sub certis pclusionibus. Prima est bonus pastor non debet animā suā ponere pro vita ouiu brutorum animaliu. Patet cōclusio. Res melior non est exponenda periculo p min⁹ bona s; magis econuerso. sed vita hominis est melior simpliciter qd vita ouiu brutorum animaliu. ergo licet pastor brutorū animaliu debeat

aliquem labore pro salute gre-
gis sustinere. Unde dicebat Ja-
cob Gen. xxxj. Nocte ac die ge-
lu vzebar et estu non tamen debet
se morti exponere pro eo. ¶ Se-
cunda conclusio. Bonus pastor non
tenet ponere animam suam. i. vitam
corporalem pro salute corporali
omnium suarum. Primum quia vita pastoris
est preferenda saluti corporali.
siue vite corporali omnium suarum
ergo non tenetur pastor vitam suam
exponere periculo mortis. pro
salute corporali omnium suarum. Et
firmatur quia ex ordine caritatis
homo tenet plus diligere corpus
proprium quam corpus proximi sui. et
ergo etc. ¶ Tertia conclusio. pastor
bonus animarum tenet vitam suam
ponere. i. vitam corporalem expone-
re pro salute spirituali omnium sua-
rum. Ita conclusio primum ex dicto
saluatoris in presenti euangelio.
primum etiam ratione: quia anima humana
est nobilior corpore. et ita salus
eius preferenda est saluti corporis
ergo cum periculum imminet de sa-
lute gregis. quisque bonus pastor
debet corporis vite sue sustine-
re dispendium pro gregis salute.
Quod confirmatur ex eo quod plus debe-
mus diligere primum quo ad ani-
mam quam corpus proprium nostrum.
ut dicit augustinus in primo de doctri-
na christiana. ¶ Ad rationes in op-
positum. Ad primam respondetur quod
assumptum est verum. Sed notandum
quod in homine sunt duo scilicet natura
spiritualis et corporalis. Per hoc
autem dicitur homo diligere se

ipsum quod diligit se secundum naturam
spiritualem. et secundum hoc debet
magis se diligere post deum
quam quemcumque alium. Secundum autem
naturam corporalem debet plus di-
ligere naturam spiritualem
sui. et ita est explanatum in con-
clusionibus positis. ¶ Ad secundam
responsio ex dictis. quia arguitur
homo secundum naturam spiritualem
debet se plus diligere post deum
quemcumque alium. ¶ Ad tertiam
respondetur negando primum. et ratio
est. quia argumentum illud claudens
non sufficenter diuidendo. quia de-
bit in tertio membro. scilicet quod
in temporalibus patitur dispen-
dium pro salute spirituali
omnium. et ita ut dictum est
ligitur conclusio.

D tertia
questione
procedit
v. q. clerico
ti. v. Et
tur quod non
citum pat
tempore persecutionis gregem
suum relinquere. Primum in
presenti euangelio. ubi Christus dicit
ille est mercenarius et non
pastor qui videt lupo veniente
dimittit oves et fugit. Et
do sic. dicit Gregorius. Ille
fugit tempore persecutionis merito
dit meritum pastoris. quod non
verum si fugere et relinquere
gem tali tempore esset licitum
¶ Tertio sic. dicit puerb. vi. si

totis. Quadam die
 factu xpi molit

mi si spopoderis pro amico tuo apud extraneū manū defixisti. Et postea subdit. Discurre festina. suscita amicum tuum. sed hoc nō potest facere pastor. si corporaliter deserit gregē. ergo videtur q̄ non sit licitū tēpore persecutionis deserere gregem. ¶ In oppositū videt̄ illud qd̄ dñs discipulis suis. quoz̄ successores sunt ep̄i et pastores in ecclesijs mādavit. Si vos persecuti fuerint in vna ciuitate fugite in alia. ¶ R̄ideo dicendū q̄ triplex tempus p̄secutionis potest distingui fm̄ qd̄ distinguit̄ triplex lūpus. Aliqū lūpus dicit̄ diabolus per tēptationes fideles infestās. de quo dicit̄. s. P̄f. v. Fratres sobij estote et vigilate. qz̄ aduersarius vester circumit querēs quē deuoret. Aliqū dicit̄ lūpus hereticus per falsam doctrinā corumpēs. Matth. vij. Attendite a falsis p̄phetis qui veniunt ad vos in vestimētis ouiuū. intrinsicus aut̄ sunt lupi rapaces. Aliqū lūpus dicit̄ tyrānus violētia armorū seniēs siue persequens. Ezech. xxij. Principes em̄ in medio tui quasi lupi r̄c. Ista distinctione habita sit ista p̄ma conclusio. Tēpore p̄secutionis taz̄ lupi id est diabolū. q̄ lupi. i. heretici non est licitū pastoris relinquere gregē suuz̄. P̄tz̄ conclusio. qz̄ in qualibet obligatione p̄cipue attenditur obligatiōis finis. obligant autem se ep̄i ad erequēdū pastorale officiu. p̄pter subditoz̄

salutem. et ideo vbi subditoz̄ salus erigit p̄sone pastoris p̄sentia. nō debet pastor personaliter suum gregē deserere. nec p̄pter aliquod cōmodū temporale. nec etiam p̄pter aliqd̄ personale periculū imminēs. cū bonus pastor debeat aiam suā pro ouibus suis ponere. Exigit aut̄ subditoz̄ salus vt̄ p̄sona pastoris sit p̄sens cuz̄ ouibus suis ad resistendū predictis lupis. q̄bus nō est resistēdū corporaliter. sed magis spiritaliter per deuotā orationē et sanctā predicationē et doctrinam. et ideo per talia est eis statim resistendū. Aliter em̄ si daretur ingressus eis nō resistendo. accideret manus percussorū p̄pter qd̄ dicit̄ beatus iacobus. c. iij. Resistite diabolo et ipse fugiet a vobis. Et idē potest dici de hereticis. qz̄ fugabit illum cum per sanā doctrinā tetigerit eius falsitatē. p̄pter qd̄ sim̄ d̄ magus fugiebat beatū petrū de ciuitate in ciuitatē. vt̄ dicit̄ in itinerrario clementis. Debet ergo bon⁹ pastor tueri subditos suos orationi b⁹ et sana doctrina cum viderit predictos lupos. scz̄ diabolicaz̄ tēptationē et hereticā deceptionē. ¶ Si de malo pastore qui fugit et derelinquit oues dicit̄ Zach. xj. O pastor et idolū delinquēs gregēz̄. quasi diceret nō est pastor. sed similitudinē et idolū geris pastoris. Si vero loquamur de tertio lupo scz̄ tyrāno persequēte est distinguēdū

Dñica sc̄da post octauas pasche.

quia aut persecutio est persona
lis aut comunis. Si personalis
ita q̄ est cōtra pastorem tm̄ et nō
contra gregē sibi cōmissum. tūc
est conclusio. q̄ quādo subditoꝝ
saluti in absentia pastoris per
alium prouideri posset q̄ licitū
est pastori. vel p̄pter aliq̄d eccle
sie cōmodū. vel propter persone
periculū. corporaliter gregē de
serere. Que conclusio p̄bat sic au
ctoꝝitate beati augustini in epi
stola ad honoratū. Fugiāt de ci
uitate in ciuitatē serui xp̄i. quā
do eorū quisq̄ specialiter a per
secutoribus querit̄ vt ab alijs q̄
nō ita querunt̄ nō deserat eccle
sia. hec augusti. Nec in isto casu
p̄prie est dicēdus dimittere gre
gem in persecutione. q̄ persecu
tio nō est contra gregē vt dictū
est. Et hoc modo paul⁹ fugit de
damasco. vt habetur Act. ix. Et
aliqui alij sancti etiam legūtur
fugisse vt thomas cantuariens.
fugit de anglia. Si cōtra gregē
et contra pastorem. adhuc distin
guendū est. q̄ aut est vnus solus
pastor aut multi. Si est vnus tm̄
tunc est alia conclusio. Non est
licitum tunc fugere et gregē di
mittere. q̄ sic esset mercēnari⁹
et non pastor. s̄m q̄ dicit salua
tor. Si enim p̄nitiosum est nau
tam in trāquillitate nauem de
serere. q̄tōmagis in fluctibus.
vt dicit nicolaus papa. et habet
vi. q. ij. Si autem sunt multi pa
stores quibus ecclesia alibi in
digeat. tunc est alia cōclusio. q̄

aliqui possunt fugere et aliq̄ de
bent remanere. vt sic grex rema
nens in illa ecclesia. sufficiēt
custodiat et vtiliter prouideat.
et si nō possit determinari de cō
cordia vel alia cōueniēti via
remaneant et qui fugiāt possunt
sup hoc inuocata sp̄ssancti gra
sordes mitti. s̄m q̄ dicit augustin⁹
epistola ad honoratū. Ad rati
ones in oppositū. Ad p̄nā re
spōdetur negādo p̄nā. et ratio
est. q̄ ille tanq̄ mercēnari⁹
git qui cōmodū tēporale vel lu
tū corporale sp̄ali saluti p̄
rimoꝝ p̄ponit. ille autē q̄ ad cau
tandū periculū recedit ab opo
trimēto gregis. nō mercēnari⁹
fuit et ita in casib⁹ licitis licitū
est pastorib⁹ corporaliter derelin
quere gregē. Ad sc̄das et rati
per idem. q̄ talis q̄ fugit in ca
bus nō licitis. nō est dign⁹
pastoris. Ad tertiā r̄ndet̄ re
gando p̄nā. Et ratio est. q̄
qui spōdet p̄ aliquo si per se
plere nō posset. sufficit q̄ ipse
per aliū. vnde p̄latus si habet
impedimētū p̄pter qd̄ nō pot
personaliter cure subditoꝝ
tendere sue sponcioni satisfaci
si per alium prouideat.

¶ In domi
ca secūda
euangelium.
In illo tēpo
re dixit iesus
discipul⁹ suis
Modicū cū.

toꝝ. Quadi aut die v̄c

lactari xpi multu